

Хутба вақтида ортиқча ҳаракат қилмаслик

04:00 / 14.07.2023 3569

هُلِّلَا يَضَرَّ رَءْيِي رَهْ يَبَا نَع
هُلِّلَا يَلَّصَّ يَبِّنْلَا نَع ، هُنَّع
أَضَوْتُ نَمَ « : لَأَقَمَّ لَسَوِ هَيْلَع
يَتَأْمُثَ ، ءَوْضُؤْلَا نَسْحَافُ
عَمَّتْ سَاوَا نَدَفَ عُمُجْلَا
هَنْيَبَ أَمْ هَلَّ رَفُغَ ، تَصُنَّأُو
ةَثَالَتْ ءَدَايَزُو عُمُجْلَا نِيَبَو

دَقَفَ أَصْحَابُ سَمِ نَمَوْ، مَائِيَّ
مِلْسُ مَوْ يِ ذِمَّتْ لَأَ هَاوَرِ . «أَعْل

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Ким яхшилаб таҳорат қилса-ю, сўнгра жумага бориб, яқинроқ жойга ўтирса, тингласа, жим турса, унинг бу билан ўтган жума орасидаги ва яна зиёда уч кунлик (гуноҳлари) мағфират қилинади. Ким майда тошларни тўғрилаб олса, ортиқча иш қилибди»**, - дедилар».

Термизий ва Муслим ривоят қилишган.

Имом Нававий раҳматуллоҳи алайҳ айтадилар: **«Яхшилаб таҳорат қилса»** дан мурод **«ғусл қилса»** деганидир, чунки покликнинг энг мукаммали ғуслдир».

Таҳорат чоғи унинг фарз, вожиб, суннат ва мустаҳабларига қатъий риоя қилиш, ҳаром ва макруҳларидан батамом сақланиш талаб этилади.

Аллоҳ таоло жума кундаги фазилатли ва савобли ишлар боис ўн кунлик кичкина - сағира гуноҳларни кечиради. Жуманинг фазли ва баракаси сабабли инсон гўзал одоб ва чиройли хулқлар билан безанади, қалбида иймон нури жўш уради.

هُلَلَا يِضَرَ رَةَ رِيْرَهُ يِبَا نَع
هُلَلَا يِلَّصَّ يِبَّنْ لَأَ نَع ، هُنَّ ع
تَلُقْ أَذِيَا» : لَأَقَ مِّلَسَ وِ هِيَلَع
:ةَ مُجَلَا مَوْ يِ كِبِحَ أَصْل

دَقَفُ بُطْحَيْ مَامِإِلْ أَوْ، تِصْنَا ةَسْمَخْلْ أَوْر. «تَوْعَلْ»

Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам: **«Жума куни имом хутба қилаётганида шеригингга «Жим тур!» десанг, беҳуда иш қилган бўласан»,** – дедилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

«Беҳуда иш қилган бўласан»дан мурод: ажрдан ноумид бўлибсан, гапирган ҳисобига ўтибсан, хато қилибсан, жуманинг фазилатини кетказибсан, жумадан пешиннинг савоби билан чиқибсан...

Умар розияллоху анху айтадилар: «Жума намози икки ракъатдир. Мукамалдир, қаср эмасдир. Буни Пайғамбар соллаллоху алайҳи васаллам эълон қилдилар. Ким бундан бошқача йўл тутса, ёлғон тўқибди» (Аҳмад ривоят қилган).

Имом хутба қилаётган пайтда жим туриш талаб этилади.

لَعَلَّكُمْ وَأَنْصِتُوا لَهُ، فَاسْتَمِعُوا الْقُرْآنَ قُرْبًا وَإِذَا

تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

«Қуръон тиловат қилинганда унга қулоқ солинглар ва жим тулинглар! Шояд раҳм қилинсангиз» (Аъроф сураси, 204-оят).

Қози Байзовий раҳимаҳуллоҳ айтадилар: «Бу оят аслида намоз пайтидаги ҳолатга тегишли. Чунки ўша пайтларда имом намоз ўқиётганида иқтидо қилганлар бемалол гапиришарди. Бу эса, албатта, имомнинг қироатида қийинчилик туғдирарди. Шунинг учун Аллоҳ таоло уларни жим туришга буюрди. Бу оят хоҳ намозда, хоҳ бошқа ҳолатда бўлсин, Қуръон ўқиладиган пайтда жим туришга тарғибдир».

«Тафсири Жалолайн»да: «**Хутбада Қуръон оятлари борлиги сабабли хутба пайтида гапиришдан қайтарилди**», - дейилган.

هُلِّلَايِضَرِّسَابَعِنْبَانَع
هُلِّلَاوُسَرَلَاَقَلَاَقَامُهْنَع
مَلَسَوِهَيَلَعُهُلِلَايِلَص
عُمُجَلَاْمُوِيَمَلَكْتَنَم
لَتَمَكْوَهْفُبُطَخِيْمَامِإِلَاو
يَدَّلَاو، أَرَاْفُسَاْلْمُخِيْرَامِخَلَا
تَسِيْل، تِصْنَا: هَلْ لَوْقِي
رَاَزْبَلَاوُدَمَحْأَهَاوَر. «عُمُجُهُلْ
يِنَاْرَبُّطَلَاو

Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Имом хутба қилаётганида гапирган инсон китоб кўтариб олган эшакка ўхшайди. Ким унга: «Жим тур!» - деса, унинг ҳам жумаси кетибди», - дедилар».

Аҳмад, Баззор ва Табароний ривоят қилишган.

Китоб юкланган эшакка ўхшатиладиган мурод, бу инсоннинг қалби Аллоҳ таолонинг қўрқинчидан холилиги, амри маъруфдан ғофиллиги, тоатдан юз ўгирганлиги, маърузани эшитиб, савоб олиш ўрнига ўзини Аллоҳнинг азобига дучор қилганидир.

هُنَّ عُلَّالٌ يَضْرِبُ رِزْقَ بَأْنَعِ
مُؤَيِّدِجِ سَمَلِ تُلْخَدِ: لَأَقُ هُنَّ
هُلَّالِئِلَّصِ بِنَلْأَوِ، عُمُجْ لَأ
بُطُخِي مَلَسَ وَهَيْلَعِ
بِئِبْأَنْمِ أَبِ يَرْقُ تُسَلَجَفِ
بِنَلْأَرْقَفِ، بَعَكِ نُبِ
مَلَسَ وَهَيْلَعِ هَلْأَلِئِلَّصِ
بِبِئِلْأَلْأَرْقَفِ، عَءْأَرْبَ عَرُوسِ
عَرُوسِ لَأِ هَذِهِ تَلْزَنَ يَتَمِ
مَلَوِ يَنْمَهَجَتَفِ: لَأَقِ

عَاسُ تُثَكِّمُ مَثُ ، يَنْمَلِكُ
مَلَوِ يَنْمَهَجَتَفُ ، هُتَلَأَسُ مَثُ
يَلَصُ أَمَلَفُ ، يَنْمَلِكُ
هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَصُ يَبْنَلَا
كُتَلَأَسُ يَبْأَلُ تَلُقُ ، مَلَسَوِ
يَنْمَلِكُ تَمَلَوِ يَنْمَهَجَتَفُ
نَمَلِكُ أَمُ : يَبْأَلُ اقَفُ
تَوَعَلُ أَمُ أَلِكُتَالَصُ
يَلَصُ يَبْنَلَا يَلُأُتَبَهَدَفُ
تَلُقُ اقَفُ مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا
بَنْجَبُ تُنُكُ ، هَلَلَا يَبْنَأِي
ةءَأَرْبُ أُرُقَتَاتُنَأُوِيَبُأُ
هَذَهُ تَلَزَنُ يَتَمُ هُتَلَأَسَفُ

مَلَوْ يَنْمَهُجَتَفْ ؕ ةَرُوسِلَا
نَمَكَلَامَ : لَأَقُ مُمْث ، يَنْمَلَكُي
لَأَق ، تَوَعَلَامَ أَلِإِكِتَالَص
هُيَلَعُ هَلَلَا يَلَصُ يَبَّنَلَا
هُأَوْر . «يَبُّأَقَدَص» : مَلَسَو
دَمَحَأ

Абу Зарр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Жума куни масжидга кирдим. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам хутба қилаётган эдилар. Убай ибн Каъбнинг ёнига ўтирдим. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Бароат сурасини тиловат қилдилар. Убайга: «Бу сура қачон нозил бўлди?» - дедим. Убай юзини буриштириб қаради. Сўнгра бир оз турдим-да, яна сўрадим. У киши яна юзини буриштирди. Бир оздан кейин яна сўрадим. Яна ўшандай қаради.

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам намозни тугатгач, Убайга: «Мен сиздан Бароат сурасининг қачон нозил бўлганини сўрадим, сиз эса юзингизни бужмайтириб, менга ғазаб қилдингиз, гапирмадингиз», - дедим. Убай: «Сизнинг намозингиз беҳуда кетди. Ажрдан холи бўлди», - деди. Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг олдиларига бордим. «Эй Аллоҳнинг Расули, Убайнинг ёнида эдим. Сиз Бароат сурасини ўқидингиз. Ундан бу суранинг қачон нозил бўлганини сўрадим. Убай менга ғазабнок қаради, жавоб бермади. Сўнгра менга: «Намозингизни фазилатлардан холи қилдингиз», - деди», - дедим. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Убай тўғри айтибди», - дедилар».

لَاقُ هُنَّ عُلَّالُ يَضَرُّ رِبَّاجُ نَع
صَاقُو يَبَّأُ نُبُّ دُعَسُ لَاقُ
مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَّالُ يَلَّصُ
لَاقُ فِ، كَلَّعُ مُجَّالُ لُجَّرُ
هَيْلَعُ هَلَّالُ يَلَّصُ يَبَّنُّ لَاقُ
لَاقُ «؟ دُعَسُ أَيَّ مَلَّ» : مَلَسَوِ
تَنَّاؤُ مَلَّكَتَيَّ نَاكُ هُنَّ أَلَّ
يَلَّصُ يَبَّنُّ لَاقُ فِ، بُطَخَتْ
قَدَّصُ «: مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَّالُ
يَلَّعِي وَبَّأُ هَاوَرُ .» دُعَسُ
رَأَزَبُّ لَاقُ

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Саъд ибн Абу Ваққос розияллоҳу анҳу бир кишига: «Бугун жума намозингиз ўрнига тушмади», - деди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Нега ундай дейсиз, эй Саъд?» - деган эдилар, «Сиз хутба

қилиб турган пайтингизда бу киши гапирди», - деди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Саъд тўғри айтди», - дедилар».

Абу Яъло ва Баззор ривоят қилишган.

يَضَرُّ وَرُمِعَ نُبٍ هَلَلًا دُبَعٌ نَع
يَبْنُلًا نَع ، أُمُّهُ نَعُ هَلَلًا
مَلَسَ وَهِيَ لَعُ هَلَلًا يَلَصُ
ثَالِثَةً مُجَلًا رُضِحِي « : لَأَقِ
وَهُوَ وَعُلَيَّ أَرَضِحُ لُجَرِي رِفَن
، وَعُدَيَّ أَرَضِحُ لُجَرَو ، أَهُنَّمُ هُظْح
نِإِلَجٍ وَزَعَ هَلَلًا أَعْدُ لُجَرِ وَهَفُ
، هَعَنَمَ أَشُّ نِإِوُ هَاطِعًا أَش
تَأَصُّ نِإِبِ أَرَضِحُ لُجَرَو
ةَبَقَرٍ طَخَتِي مَلَو ، تِوَلُّسِ وَ
يَهَفُ ، أَدْحِ أَدُوِي مَلَو ، مَلَسُمُ
يَتَّلَاةً مُجَلًا يَلِإِةً رَأْفَكُ

مَّا يَأْتِيَنَّكَ مِنْ بَشَرٍ لِّقَوْلِ رَبِّهِ خَلْقَ نَسْفَةٍ أَهْلِي لَت يَلْعَنُكَ هَلْ لَكَ لُوقِبَ كُلِّ لَدُو وَبَأْهُ أَوْر . «ژگ گ ک ک ک ک دُوَاد

Абдуллоҳ ибн Амр розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Жумага уч хил одам ҳозир бўлади. Бир одам унга лағв қилиш учун ҳозир бўлади. Унинг жумадан насибаси ўшадир. Бир одам унга дуо қилиш учун ҳозир бўлади. У Аллоҳ азза ва жаллага дуо қилади. У Зот эса хоҳласа беради, хоҳласа ман қилади. Яна бир одам унга жимлик ва сукут ила ҳозир бўлади. Ҳеч бир мусулмоннинг елкасини туртиб ўтмайди. Ҳеч кимга озор бермайди. Ана ўша жума унинг учун келаси жумагача ва яна уч кун зиёдаси ила каффоротдир. Чунки Аллоҳ таоло: «Ким бир яхшилик келтирса, унга ўн мисли берилур», - деган».**

Абу Довуд ривоят қилган.

«Жума ҳақидаги оят ва ҳадислар» китобидан